

I H.C. ANDERSENS ÅND: SMÅ JULEFORTÆLLINGER

af kogekone Marie Jensen

»Det blev vigtigt for mig, at fortællingerne ikke skulle være efterligninger eller omskrivninger af hans eventyr, men nye fortællinger skrevet i samtale med dem.«

Efter arbejdet med »Eventyrkager – H.C. Andersen på kagebordet« og siden »Eventyrlige Middage – smagen af H.C. Andersens eventyr« voksede en ny og mere fortællende længsel frem i mig. I de to bøger havde jeg fået lov til at opholde mig længe i H.C. Andersens verden: i dens stemninger, billeder, dufte og poetiske efterklange. Jeg havde bevæget mig gennem eventyrene ad smagens og bordets vej, og dér opdagede jeg, hvor stærkt de stadig lever i mig. Jo mere jeg arbejdede med bøgerne, desto tydeligere mærkede jeg, at stoffet ikke var udtømt. Tværtimod. Det åbnede sig videre. Det var, som om de to bøger ikke afsluttede noget, men begyndte noget nyt.

Undervejs blev det stadig klarere for mig, at jeg ikke kun ønskede at fortolke Andersen gennem det sanselige, men også gennem selve fortællingen. Jeg begyndte at længes efter at skrive i et mindre format, mere koncentreret, mere nært og med julen som det samlende rum. For julen rummer så meget

af det, der også lever i hans eventyr: lyset midt i mørket, det fattige og det prægtige side om side, barnet og den gamle, håbet og sorgen, savnet og den stille trøst. Julen er på én gang højtide, erindring og eventyr, og derfor føltes det naturligt at lade den danne rammen om en samling noveller.

Jeg mærkede en trang til at skrive fortællinger, hvor det eventyrlige ikke nødvendigvis ligger i det store og overnaturlige, men i det stille, det symbolske og det dybt menneskelige. Noget af det, jeg altid har været draget af hos H.C. Andersen, er hans evne til at lade de mindste ting få sjæl og betydning. Et grantræ, en tinsoldat, en gadelygte, et par sko, en fugl eller en lysestump kan hos ham blive bærere af længsel, smerte, forfængelighed, håb eller kærlighed. Den måde at se verden på har længe rørt mig. Det er en digtning, hvor tingene ikke blot er ting, men spejle for det menneskelige; hvor det oversete ofte gemmer på den største sandhed. Og det var ind i denne åre, at jeg fik lyst til at skrive videre.

Efter de to første bøger sad jeg derfor med en følelse af, at jeg endnu ikke var færdig med Andersens verden. Ikke fordi jeg ønskede at gentage noget, men fordi jeg ville nærme mig den fra en ny side. Hvor jeg før havde skrevet mig ind i eventyrene gennem måltider, kager og stemninger omkring bordet, fik jeg nu lyst til at lade nye fortællinger vokse frem af den samme jordbund. Jeg ville skrive julefortællingerne inspireret af H.C. Andersens eventyr, med den tone, den følsomhed og den billedverden, som Andersen mestrer så særligt: blandingen af vemod og varme, skønhed og smerte, barnlig klarhed og dyb menneskelig indsigt.

Det blev vigtigt for mig, at fortællingerne ikke skulle være efterligninger eller omskrivninger af hans eventyr, men nye fortællinger skrevet i samtale med dem. Jeg ønskede ikke

at kopiere, men at lytte. At lade mig inspirere af et blik på verden, hvor intet er for småt til at bære betydning, og hvor selv det skrøbelige kan rumme stor styrke. I de fortællinger, der begyndte at tage form, kom både børn, gamle, fattige, ensomme og glemte ting til orde. Jeg blev draget af de skikkelser, som står lidt uden for lyset, og af de øjeblikke, hvor noget næsten umærkeligt forandrer et menneskes hjerte. Det er dér, jeg selv oplever, at julens dybeste fortællinger findes.

Jeg ønskede, at de skulle have noget af den samme intensitet som et lys i et mørkt vindue eller en klokke, der lyder ganske sagte, men alligevel sætter noget i bevægelse. Det mindre format giver plads til antydningen, til det fine skift i stemning, til den efterklang, som ikke behøver at råbe højt. Og det passer mig godt, for jeg oplever ofte, at de største følelser bor i de mindste billeder: et barn i kulden, et gammelt stykke julepynt, en ensom skikkelse på en snedækket vej, et lys i en rude, en glemt genstand, et bord, der dækkes, mens nogen mangler. Alt dette bærer noget af julens og eventyrets væsen i sig.

For mig blev ønsket om denne samling derfor ikke blot en idé, men en naturlig forlængelse af det arbejde, jeg allerede havde været dybt optaget af. Eventyrkager og Eventyrlige Middage førte mig ind i Andersens eventyr gennem smag, sanser og stemning. De lærte mig, hvor stærkt fortællingerne stadig taler til os, ikke kun som litteratur, men som en måde at se menneskelivet på. Derfor voksede også lysten til at lade dette stof folde sig ud i en ny form: i julefortællingerne, hvor det poetiske, det enkle og det hjerteskrærende kunne få lov at stå side om side.

Jeg ønskede at skrive historier båret af den samme menneskelige klangbund, man finder hos Andersen. Historier, hvor